

Respons

Irak: Sikkerheten i Hawija, Tameem provins

Problemstilling/spørsmål:

- Beskrivelse av sikkerhetssituasjonen i Hawija med spesielt fokus på kurdernes situasjon

Innledning

Hawija er et distrikt beliggende sørvest i Tameem provinsen. Distriktets største by heter også Hawija. Man antar at 98 % av befolkningen i Hawija by og 70 % i hele distriktet er sunnimuslimer, de aller fleste arabere.

Hawija, som gjennom et dekret ble opprettet som eget distrikt i Kirkuk-provinsen¹ i 1961, har tradisjonelt vært et arabisk befolket område. Områdets størrelse er på 1965 kvadratmeter, inkludert de arabiske områdene al-Zab og al-Abbasi som før 1987 tilhørte Mosul provins (KRG 2009).

I folketellingen i 1977 var det 52 179 innbyggere i Hawija-distriktet, hvorav kun fire % var kurdere (KRG 2009). I dag oppgir ulike kilder svært divergerende befolkningstall for både byen og distriktet for øvrig. Anslagene varierer mellom 70 og 150 tusen for byen og mellom 150 og 450 tusen i distriktet (Wikipedia (u.å.); Global Security (u.å.); Reference.com (u.å.)).

I 2007 anslo kurdiske myndigheter at hele Tameem provins hadde 1 280 000 innbyggere, en økning fra 752 743 i 1997 (KRG 2009). Det irakiske statistiske byrået estimerte imidlertid befolkningsstørrelsen til 902 019 (COSIT 2007).

Hawija har ett underdistrikt, al-Riyad. Området er på 1311 kvadratmeter og det bodde nær 29 000 innbyggere der i 1987 (KRG 2009).

¹ I januar 1976 ble Kirkuk provins omdøpt til Tameem gjennom et statlig dekret (Republican Decret no. 41). Tameem betyr nasjonalisering (KRG 2009). Lokale myndigheter i provinsen har gjenopptatt bruken av navnet Kirkuk (IOM 2005).

Sikkerhetssituasjonen i Hawija generelt

Under Ba'th-regimets arabiseringskampanje ble flere hundre arabiske familier oppfordret og oppmuntret til å flytte nordover i provinsen for å skape en sikkerhetsbuffer mot de kurdiske provinsene i nord (IOM 2005). Etter regimets fall begynte reverseringen av arabiseringskampanjen, og i 2005 flyttet over 900 arabiske familier tilbake til Hawija (IOM 2005).

IOM har registrert 7412 interntfordrevne flyktninger fra Tameem provins og 2523 som har returnert til sitt hjemsted i samme provins. 54 % av dem har returnert til Hawija-distriktet (IOM 2009). Begrunnelsen de returnerte har gitt for at de valgte å returnere er en kombinasjon av bedret sikkerhet på hjemstedet og dårlige humanitære forhold og jobbmangel på stedet de søkte midlertidig opphold (IOM 2009).

Det at familier frivillig returnerer til Hawija er en indikasjon på bedret sikkerhet i området. Forholdene var imidlertid et av de mest belastede i sikkerhetsmessig forstand i Irak i årene 2006 og 2007.

Rundt et par hundre sunnimuslimske militante og tilhengere av Saddam Hussein skal i 2006 og 2007 ha søkt tilflukt i Hawija etter at de ble jaget ut fra Anbar og Bagdad. Det er antatt at disse er tilknyttet al-Qaida i Irak nettverket (Associated Press 2007). Som følge av hyppige og harde angrep både rettet mot amerikanske soldater og sivile i lokalbefolkningen, besluttet klanledere å vende seg mot al-Qaida og sluttet seg til de amerikansk-støttede *Awakening Councils*, oppvåkningsbevegelsen, høsten 2007. Seks tusen lokalpersoner skal ha sluttet seg til borgervernet (Associated Press 2007). Halvåret etter ble det antatt at bevegelsen i Hawija inkluderte 7000 medlemmer (Nelson 2008).

Gjennom etableringen av det klansbaserte borgervernet bedret sikkerhetssituasjonen i Hawija seg betraktelig (Nelson 2008; USA Today 2008). I henhold til en amerikansk militær, ble volden redusert med 80 % (Nelson 2008). I 2007 anslo amerikansk militærpersonell at de i Hawija var vitne til omlag 70-80 veibomber per måned (Minaya 2007). I løpet av våren 2008 var situasjonen imidlertid endret såpass mye at butikker kunne gjenåpnes og folk kunne gå på markeder og andre steder i byen uten frykt for daglige angrep (Nelson 2008).

Foruten borgervernet, er amerikanske og irakiske styrker aktive i området og bedriver hovedsakelig jakt på sunnimuslimske militante.

Så langt i 2009 har Reuters registrert tre angrep med dødelig utfall i Hawija. I den ene episoden ble en sivilperson skutt og drept av bevæpnede menn i en forbipasserende bil, mens de to andre ofrene var henholdsvis en politimann og en amerikansk soldat. Tre sivilpersoner ble såret i angrepet rettet mot soldaten. Andre rapporterte hendelser fra i år dreier seg om arrestasjoner av to personer pga. mistanke om delaktighet i bombeaksjoner (Reuters AlertNet (u.å.)). I tillegg til de nevnte forholdene ble to bevæpnede menn drept mens de plasserte veibomber i Hawija. Alle de rapporterte forholdene har skjedd i tidsrommet 10. juni til 11. september 2009.

På generelt grunnlag kan en si at den fortsatt ansente situasjonen i Hawija skyldes islamistiske militante som motsetter seg dagens regime og amerikanske styrker, og som ønsker å motarbeide en stabilisering av status quo. Dette går i første rekke utover offentlige tjenestemenn som politi, soldater og andre myndighetspersoner, men rammer også sivile og ikke minst de klansbaserte borgerverngruppene som aktivt forsøker å motarbeide dem. På bakgrunn av at antall angrep har gått betraktelig ned i løpet av 2009, er det grunn til å tro at de

Respons Irak: Sikkerheten i Hawija

amerikanske og irakiske styrkenes bestrebelser på å rense ut militante opprørere har vært relativt effektive.

The Islamic Army in Iraq har tatt på seg ansvaret for flere av aksjonene i Hawija, blant annet et angrep 20. juli mot den amerikanske basen som ligger i nærheten av byen (Islamic Army in Iraq 2009).

Sikkerhetssituasjonen for kurdere spesielt

Det er svært få kurdere i Hawija. Distriktets homogene karakter gjenspeiles i at 99,6 % av alle internt fordrevne flyktninger som har søkt tilflukt i distriktet er sunnimuslimske arabere. De resterende er kristne turkmenere (0,7 %) eller arabiske shiamuslimer (0,3 %). Kun 0,1 % av de internt fordrevne i Hawija er kurdere (IOM 2009).

Kurderne i Hawija ble spesielt utsatt for grove overgrep i perioden rett etter det gamle regimets fall. Det har blitt rapportert om drapskampanjer rettet mot kurdere og at det ble sprayet oppfordringer på murer og vegger rundt omkring i Hawija om å drepe kurdere og amerikanere (Reuters AlertNet 2004; Reuters AlertNet 2005; Lawrence 2005). Flere hundre kurdiske familier skal ha flyktet fra Hawija til Kirkuk som følge av truslene og faktisk utførte drap (Reuters AlertNet 2004; Lawrence 2005). Sunniarabiske klanledere skal ha bedyret at det ikke var lokale krefter som sto bak drapene på kurdere, hvilket kan indikere at det var de militante innflytterne som var ansvarlige (Samad 2006). Bakgrunnen for forfølgelsen av kurderne var blant annet at de ble ansett som amerikanernes nære allierte (Samad 2006).

IOM som har fulgt den interne flyktningstrømmen i Irak rapporterte i oktober 2008 at 76 kurdiske familier ble tvunget ut fra Hawija og at disse ikke kan flytte tilbake fordi militante har tatt over husene deres og fordi de ikke kan få jobb der (Wing 2008).

I dag kan en anta at det er relativt få kurdere igjen i Hawija. I mangel av noen ny folketelling er det vanskelig å anslå et antall. Hvor god beskyttelsen er for dem som eventuelt er gjenværende er uklart. Generelt er sikkerheten ivaretatt ved irakiske soldater med fortsatt hjelp fra oppvåkningsbevegelsen.

I følge UNHCR i Erbil (intervju, mars 2009), så er minoriteter i Hawija utsatt for overgrep.

Av rapportene fra Hawija fremgår det imidlertid ikke at det er angrep rettet mot kurdere i distriktet. Dette kan enten skyldes at en persons etniske tilhørighet ikke alltid oppgis i nyhetsmeldingene, at kurderne ikke lenger er spesielt utsatt eller at de ikke lenger finnes der i noen stor grad.

Av de angrepene som fortsatt pågår i Hawija er de aller fleste rettet mot amerikanske tropper, irakiske soldater eller politi, eller mot oppvåkningsbevegelsen.

Tatt i betraktning at myndighetsforholdene i Tameem provinsen fortsatt er uavklarte, er det likevel grunn til å tro at kurdere i arabisk dominerte områder kan være utsatt for etnisk motivert vold selv om det ikke rapporteres om dette.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder:

- Associated Press (2007, 28. november). Six Thousand Sunni Arabs Join Security Pact to Help U.S. Forces Block Terrorist Escape Routes. *Associated Press*. Tilgjengelig via Fox News <http://www.foxnews.com/story/0,2933,313604,00.html> [lastet ned 21. september 2009]
- COSIT, dvs. Central Organization for Statistics and Information Technology (2007). *Estimated population by governorates, urban/rural and sex for the year 2007*. Bagdad: COSIT. Tilgjengelig fra <http://cosit.gov.iq/english/2007/2-7.htm> [lastet ned 21. september 2009]
- Global Security (u.å.). Hawija. *Global Security.org*. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/hawijah.htm> [lastet ned 21. september 2009]
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2005). *Tameem/Kirkuk. October - December 2005, Phase II Monitoring*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra <http://www.iom-iraq.net/Library/idpReports/Tameem-%20Kirkuk%20Phase%20II%20IDP%20Report.pdf> [lastet ned 18. september 2009]
- IOM (2009). *Kirkuk, Governorate Profile July 2009. IOM IDP and returnee assessment*. Amman: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom-iraq.net/Library/idp_gov_profiles/2009/Governorate%20Profiles%20-%20Kirkuk.pdf [lastet ned 18. september 2009]
- Islamic Army in Iraq (2009, 14. august). *30-7/ shelling the American base in Hawija with Katyusha rockets*. Iraq: Islamic Army in Iraq. Tilgjengelig fra http://iaisite-eng.org/index.php?option=com_content&task=view&id=1714&Itemid=1 [lastet ned 16. september 2009]
- KRG, dvs. Kurdistan Regional Government (2009, 4. januar). *Report on the Administrative Changes in Kirkuk and the Disputed Regions*. [s.l.]: KRG. Tilgjengelig fra http://www.moera-krq.org/english/art_detail.php?art_id=25 [lastet ned 16. september 2009]
- Lawrence, Quil (2005, 11. mars). Kurdish Green Line, Turkish Red Line. *MERIP*. Tilgjengelig fra <http://www.merip.org/mero/mero031105.html> [lastet ned 16. september 2009]
- Minaya, Zeke (2007, 1. mars). A change of attitude in Hawija? *Stars and Stripes*. Tilgjengelig fra <http://www.stripes.com/article.asp?section=104&article=43945> [lastet ned 17. september 2009]

- Nelson, Margaret C. (2008, 20. april). *Increased Security Brings New Commerce to Hawijah, Iraq*. [s.l.]: Multi-National Force–Iraq. Tilgjengelig fra http://www.mnf-iraq.com/index.php?option=com_content&task=view&id=18614&Itemid=224 [lastet ned 16. september 2009]
- Reference.com. (u.å.). *Hawija*. Reference.com. Tilgjengelig fra <http://www.reference.com/browse/wiki/Hawija> [lastet ned 17. september 2009]
- Reuters AlertNet (2004, 27. desember) Kurd families flee murder wave in north Iraq town. *Reuters AlertNet*. Tilgjengelig via Democratic Underground.com http://www.democraticunderground.com/discuss/duboard.php?az=view_all&address=102x1101746 [lastet ned 16. september 2009]
- Reuters AlertNet (2005, 2. februar). Tens of thousands of Iraqis may have missed vote. *Reuters AlertNet*. Tilgjengelig via ReliefWeb <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/DDAD-698S4F?OpenDocument&query=Hawija%20Kurd> [lastet ned 16. september 2009]
- Reuters AlertNet (u.å.). Factbox - Security developments in Iraq. *Reuters AlertNet*. Tilgjengelig via ReliefWeb <http://www.reliefweb.int/rw/srch.nsf/doc304SearchResults?OpenForm&query=Hawija&view=rwrwb&offset=0&hits=25&sortby=rwpubdate&sortdirection=descending&mode=simpleall&srcid=Reuters> [lastet ned 16. september 2009]

Samleside for rapporterte hendelser i Hawija i kronologisk rekkefølge.

- Samad, Samah (2006, 3. februar). *Ethnic Tensions Rising in Kirkuk*. London: Institute for War & Peace Reporting. Tilgjengelig via Kurdish Regional Government (KRG) <http://web.krg.org/articles/detail.asp?rnr=77&lngnr=12&anr=9141&smap> [lastet ned 17. september 2009]
- USA Today (2008, 4. juni). Truck explosion kills 18, wounds 75 in Iraq. *USA Today*. Tilgjengelig fra http://www.usatoday.com/news/topstories/2008-06-03-4110462503_x.htm [lastet ned 17. september 2009]
- Wikipedia (u.å.). *Hawija*. Wikipedia. Tilgjengelig fra <http://en.wikipedia.org/wiki/Hawija> [lastet ned 17. september 2009]
- Wing, Joel (2008, 20. oktober). *International Organization for Migration Monthly Report on Iraq's Displaced*. The Ground Truth in Iraq [blogg]. Tilgjengelig fra http://thegroundtruth.blogspot.com/2008/10/international-organization-for_20.html [lastet ned 17. september 2009]

Muntlige kilder:

- UNHCR. Intervju i Erbil mars 2009.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.